

S sodobnimi orodji OiRA do spoznanja vrednosti sodelovanja in preventive

Nataša Kramar

Projekt SKUPAJ – gradniki zdravja!

je na podlagi Javnega razpisa za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2015 in 2016 finančno podprl Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Kaj je OiRA?

OiRA spletna aplikacija je interaktivno orodje, namenjeno ocenjevanju tveganja v posameznih gospodarskih dejavnostih.

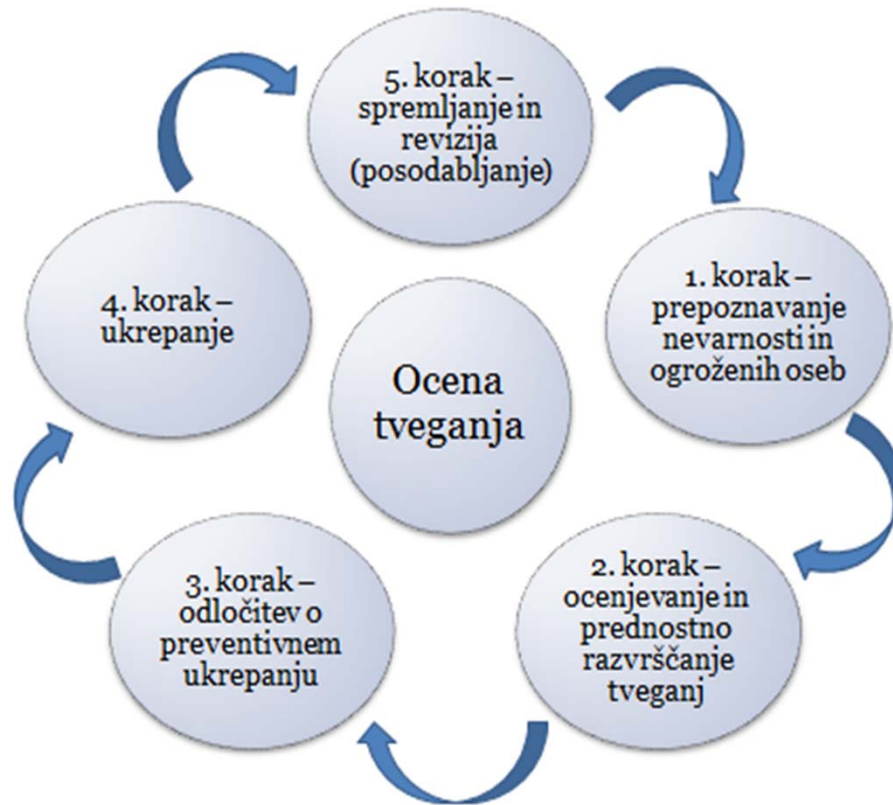
Tehnično gledano je OiRA uporabniku prijazno orodje. Delitev evropskega znanja, izkušenj in primerov dobre prakse zagotavlja visok nivo izdelave ocene tveganja, kar pa je bistveno za zdrava in varna delovna mesta.

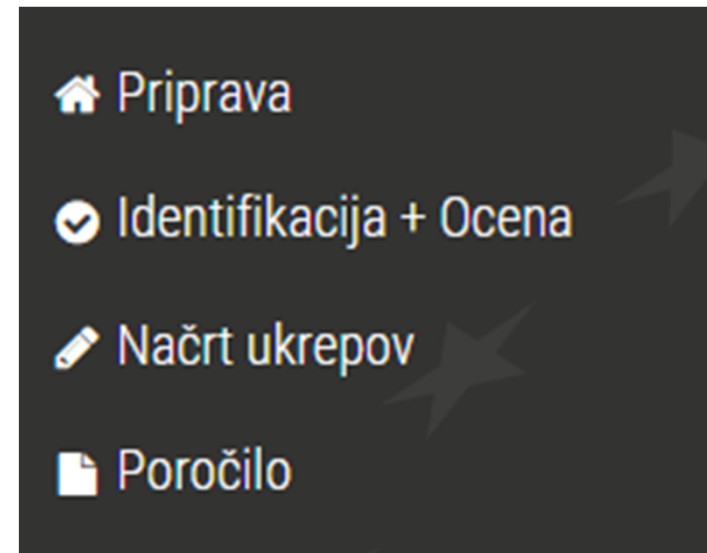
OiRA spletno orodje je za uporabnika:

- brezplačno
- enostavno dostopno in uporabno
- izdelano za posamezne dejavnosti
- odličen pripomoček, ki vzpodbuja sodelovanje delavcev in delodajalcev

Ocena tveganja - standardno

Ocena tveganja z orodjem OiRA

- Izkušnje kažejo, da je ustrezno izdelana ocena tveganja ključ do **zdravih in varnih delovnih mest!**

Odprava administrativnih ovir za delodajalce

Pri sprejetju Zakona o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/ (Ur.l.RS, št. 43/2011) je Slovenija upoštevala navodila EU glede **izjave o varnosti z oceno tveganja**.

ZVZD-1 odpravlja administrativne ovire za delodajalca, s tem da:

- kot izjemo dopušča možnost, da delodajalec poveri opravljanje strokovnih nalog zunanji pooblaščenim osebam, in sicer v tistih primerih, ko sam nima na razpolago za te naloge usposobljenih delavcev;
- opredeljuje možnost, da **delodajalec sam prevzame opravljanje strokovnih nalog varnosti pri delu.**

Delodajalec, ki sam prevzame opravljanje strokovnih nalog varnosti pri delu mora biti usposobljen

V skladu s 30. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu /ZVZD-1/ (Ur.l.RS, št. 43/2011) lahko delodajalec oz. odgovorna oseba delodajalca, sam prevzame vodenje in zagotavljanje varnosti pri delu, pod pogojem, da opravi predpisano **prilagojeno usposabljanje delodajalcev kot strokovnih delavcev** ali splošni del strokovnega izpita.

Prilagojeno splošno in strokovno usposabljanje:

- trajanje 8 ur (4 ure seminar + 4 ure praktična delavnica)
- enkratno usposabljanje – udeleženci prejmete trajno veljavno potrdilo, da lahko **v vašem podjetju prevzamete vodenje in zagotavljanje varnosti pri delu.**

Več informacij o usposabljanju na spletni strani:

http://www.varenssem.si/?ids=Prilagojeno_usposabljanje_delodajalcev

! uveljavite popust za člane sindikata in GZS

S sodobnimi orodji OiRA do spoznanja
vrednosti sodelovanja in **preventive**

Projekt SKUPAJ – gradniki zdravja!

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

DELODAJALEC ↔ DELAVEC

Delodajalci z aktivnim sodelovanjem delavcev preko orodja OiRA **dobijo pomoč** pri opredeljevanju in odpravljanju resničnih težav ter odkrivanju pravih rešitev.

Delavce orodje OiRA motivira k aktivnemu sodelovanju pri postopku ocenjevanja tveganja, saj lahko **sami raziskujejo** spletno orodje, lahko samostojno **izvajajo ocenjevanje** ter se pri tem **seznanjajo s tveganji pri delu**, ki ga opravljajo.

SODELOVANJE

Pasivno+ = Aktivno

S sodobnimi orodji OiRA do spoznanja
vrednosti sodelovanja in **preventive**

Projekt SKUPAJ – gradniki zdravja!

Kaj je poklicna bolezen?

Poklicna bolezen je bolezen povzročena z daljšim neposrednim vplivom delovnega procesa in delovnih pogojev na določenem delovnem mestu.

Dejavniki tveganja za razvoj poklicnih bolezni so:

- fizikalni dejavniki (prisilna drža, ročno premeščanje bremen, ponavljajoči se gibi),
- hrup,
- vibracije,
- nevarne snovi,
- biološki dejavniki,
- sevanja,
- psihofizični dejavniki.

Pravilnik o seznamu poklicnih bolezni Ur.l. RS 85/2003

1. PB povzročene z kemičnimi, fizikalnimi in biološkimi dejavniki
2. PB po prizadetih organskih sistemih (koža, dihalo, gibalo, druge bolezni, bolezni zob)
3. rakotvorne snovi, pripravki in energije

Najpogostejši vzroki poklicnih bolezni

- Nepravilno načrtovan in izvajanje tehnološkega procesa (zastarel)
- Nestrokovno ravnanje z nevarnimi snovmi
- Opustitev varnostnih ukrepov
- Neznanje delavcev in nezadostno izobraževanje na področju VZD
- Opuščanje uporabe osebnih varovalnih sredstev
- Kršenje discipline
- Neustrezni predpisi

Pravice obolelih

- 100 % pravico nadomestila za čas bolniške odsotnosti po Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (čl. 31)
- Višja pokojnina po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (čl. 47)
- Možnost odškodnine (odškodninsko pravo: dokazati odgovornost za nastalo stanje, vzročno zvezo med boleznijo in delom ter škodo, ki je nastala)

S sodobnimi orodji OiRA do spoznanja
vrednosti sodelovanja in **preventive**

Kaj je ergonomija na delovnem mestu?

Ergonomija je nauk o človeškem delu, ki raziskuje specifikke in sposobnosti človeškega organizma, z namenom odkritja najbolj naravne drže človeka pri delu. (povzeto po Brejc, 2004, str. 215)

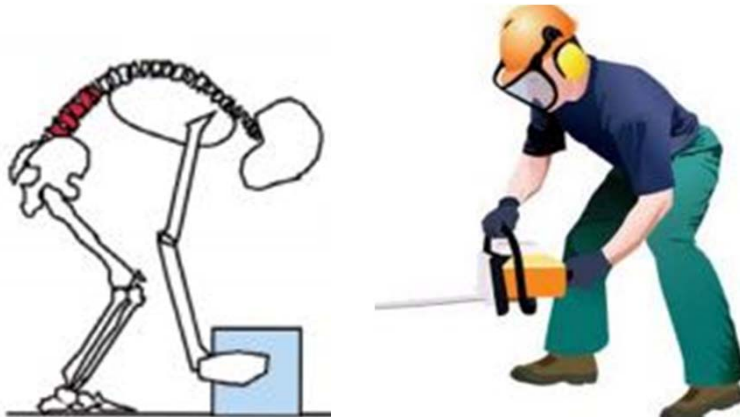
Področja raziskovanja ergonomije:

- **človek**
(telesne in psihološke značilnosti in vidiki)
- **delovno okolje**
(dejavniki tveganja, mikroklima)
- **delovna oprema**
(odnos „človek-stroj“)
- **organizacija delovnega procesa**
(storilnost, stres, delovni čas)

S sodobnimi orodji OiRA do spoznanja
vrednosti sodelovanja in **preventive**

Kaj povzročajo neugodni ergonomski pogoji na delovnem mestu?

- Neugodni ergonomski pogoji pomenijo nevarnost predvsem za kostno-mišična obolenja, najpogostejše poškodbe hrbta delavcev.
- **Nepravilne tehnike dela** ter **neprimerno načrtovanje delovnega mesta** sodijo med dejavnike, ki poslabšujejo že sicer obremenjena delovna mesta.
- Težave v vratu, ramenih, rokah in zapestjih, kakor tudi deformacije in bolečine v hrbtenici, povzročajo predvsem:

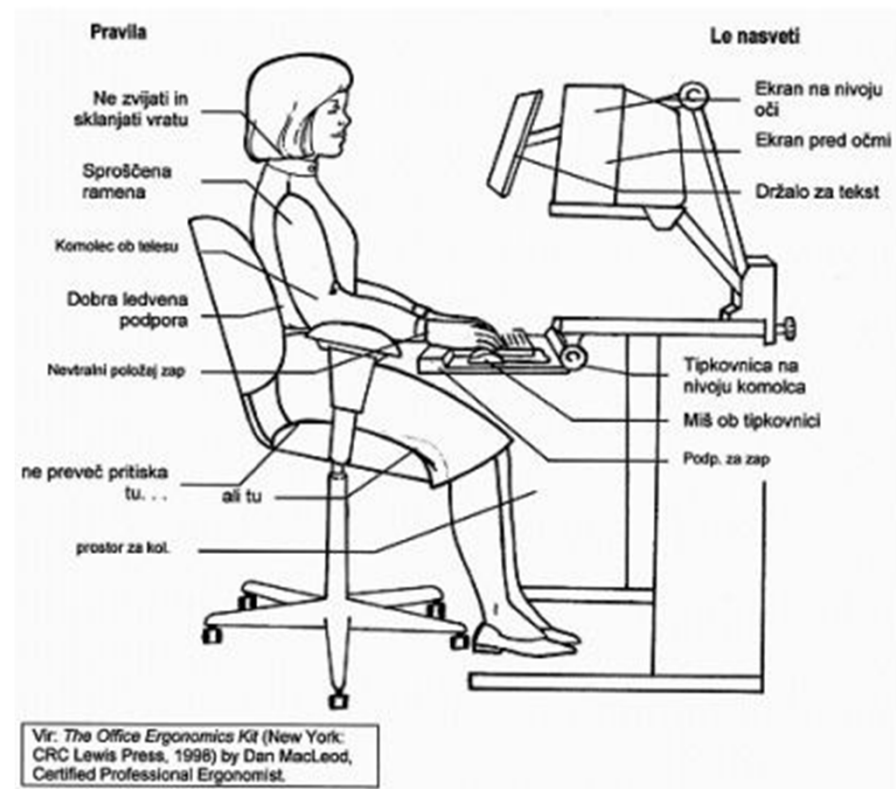
- dolgotrajna prisilna drža telesa,
- ponavljajoči se gibi,
- stoječe delo,
- položaj rok stran od telesa,
- položaj rok nad rameni,
- prisiljena drža vratu,
- prisiljen položaj zapestij.

S sodobnimi orodji OiRA do spoznanja **vrednosti** sodelovanja in **preventive**

Tudi **statično delo v nepremičnih položajih**, ki vključujejo nenehno krčenje iste skupine mišic je zelo tvegano za razvoj z delom povezanih obolenj vratu, hrbtenice in zgornjih okončin.

Pomembno:

- delavcem zagotovimo **izvajanje različnih del**, ki v delovnik vnesejo dinamiko,
- za odpravo oziroma zmanjšanje nevarnosti, je potrebno sprejeti primerne **organizacijske in tehnične ukrepe**,
- uporabiti **ustrezno opremo** ter
- pravilen **način dela**, upoštevajoč značilnosti delovnega okolja.

Slika: Dejavniki pravilnega sedenja in drže

Slovenija & OiRA

aktivna orodja:

- Delo v frizerski dejavnosti
- Cestni transport
- Delo v mizarški delavnici
- Delo v pisarni
- Čistilni servisi
- Delo v gradbeništvu

orodja v izdelavi:

- Pek
- Mesar
- Trgovec
- Avtoserviser
- Slikopleskar/črkoslikar/fasader
- Elektroinstalater
- Krovce
- Kovinar
- Parketar
- Vulkanizer
- Kuhar

Uporabne spletne strani

- Orodje OiRA v Sloveniji:
<http://www.osha.mddsz.gov.si/oira-ocenjevanje-tveganja>
- EU portal orodja OiRA: <http://www.oiraproject.eu/>
- SLO portal za varnost in zdravje pri delu
<http://www.osha.mddsz.gov.si/>

Novo v OiRi 2: dostop v orodje **brez registracije**

The screenshot shows the OiRA 2 login page. At the top left, a button says 'Prijavite se kot »gost«'. At the top right, there are links for 'Registriraj se', 'Prijava', and a help icon. A callout box points to the 'Prijavite se kot »gost«' button with the text: 'Prijavite se v orodje OiRA kot „gost“ – testni uporabnik brez registracije'. The main content area has a heading 'Dobrodošli' followed by a paragraph: 'Ali želite preskusiti orodje OiRA? Če želite začeti, izberite [prijavite se kot »gost«](#) ali [registriraj se](#).' Below this is another paragraph: 'Če ste registriran uporabnik, [se prijavite](#) tukaj.' Then, a section titled 'Kaj je OiRA (spletno interaktivno orodje za ocenjevanje tveganj)' is followed by a description: 'OiRA je okrajšava za Online Interactive Risk Assessment. Je spletno interaktivno orodje, ki vam omogoča ocenjevanje tveganj na področju varnosti in zdravja v vašem delovnem okolju.' A link 'Prikaži več...' is below. At the bottom, there is a footer with 'OiRA Izdelal EU-OSHA. | Vizitka | Zasebnost | Odpoved odgovornosti | Licenca GPL |

Dostop v orodje **OiRA brez registracije:**

- predstavlja korak naprej v smeri sodelovanja delavcev in delodajalcev,
- omogoča izobraževanje na področju varnosti in zdravja pri delu, tako na splošno kot tudi specifično za posamezne sektorje.

Projekt SKUPAJ – gradniki zdravja!

OiRA 2.0 - sodobno oblikovano orodje

Sejni meni

Iz tega menija lahko začnete novo sejo z orodjem OiRA ali nadaljujete prejšnjo.

Če še nimate računa za aplikacijo OiRA, lahko začnete poskusno sejo, da jo takoj preizkusite.

Postopek v orodju OiRA vključuje pet ključnih korakov:

1. Priprava,
2. Identifikacija + 3. Ocena,
4. Načrt ukrepov in
5. Poročilo

Meni „off-canvas“

Novi meni „off-canvas“ zagotavlja dostop do osnovnih funkcij aplikacije. Tudi na mobilnem telefonu!

Preklapljanje menija

Preklop menija vam omogoča, da skrijete ali pokažete skriti/stranski meni. Skrijte meni, kadar izpolnujete orodje ali ga pokažite, ko klikate različne dele aplikacije.

Navigacija

Nov navigacijski sistem omogoča preglednejše delo v orodju, saj ves čas identifikacije in ocenjevanja vidimo celotno drevesno strukturo orodja.

Identifikacija & Ocenjevanje

OiRA 2 ima poenostavljano navigacijo, tako da lahko hkrati identificirate in v istem koraku tudi ocenjujete prepoznana tveganja.

The screenshot displays the OiRA 2.0 application interface. On the left, there is a dark sidebar menu with icons for 'Priprava', 'Identifikacija + Ocena', 'Načrt ukrepov', 'Poročilo', 'Status', and 'Pomoč'. The main content area is divided into two columns. The left column lists steps: 1. Zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev pri delu, 2. Objekt, 3. Delovni prostori, 4. Delovno okolje, 5. Delovno mesto, 6. Nevarne snovi, 7. Zdravje pri delu, 8. Požarna varnost, and 9. Vaša dodana tveganja. The right column shows a form for evaluating risks, with sections for 'Delovni prostori so prežračevani skladno z zahtevami.', 'Verjetnost', 'Pogostost', and 'Resnost'. Each section has radio button options for different levels of risk.

Prijava

Med delom v orodju je jasno prikazano s katerim e-poštnim računom ste se prijavili v orodje. Na tem mestu se tudi odjavite, ko prenehate z delom v orodju, spremenite geslo ali e-poštni račun.

OiRA 2.0, tudi kot mobilna aplikacija

Meni „off-canvas“

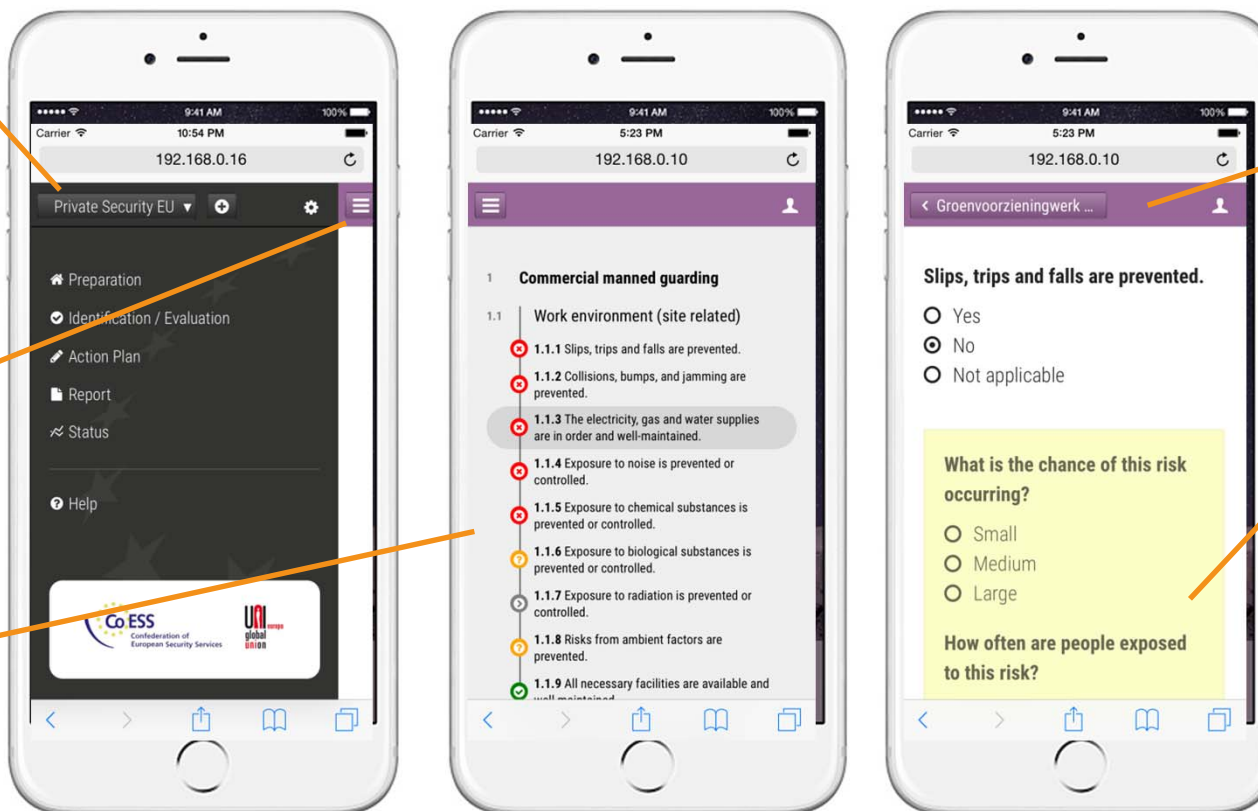
Tudi na mobilnem telefonu novi meni „off-canvas“ zagotavlja dostop do osnovnih funkcij aplikacije.

Preklapljanje menija

Preklop menija vam omogoča, da skrijete ali pokažete skriti/stranski meni. Skrijte meni, kadar izpolnujete orodje ali ga pokažite, ko klikate različne dele aplikacije.

Navigacija

Nov navigacijski sistem omogoča preglednejše delo v orodju, saj ves čas identifikacije in ocenjevanja vidimo celotno drevesno strukturo orodja.

Prijava

Med delom v orodju je jasno prikazano s katerim e-poštnim računom ste se prijavili v orodje. Na tem mestu se tudi odjavite, ko prenehate z delom v orodju, spremenite geslo ali e-poštni račun.

Identifikacija & Ocenjevanje

OiRA 2 ima poenostavljano navigacijo, tako da lahko hkrati identificirate in v istem koraku tudi ocenjujete prepoznana tveganja.

**Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije**
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana
www.zzzs.si

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Podjetniško trgovska zbornica

SOPS
Sindikat obrti
in podjetništva Slovenije
Union of Crafts and
Entrepreneurship of Slovenia

Hvala za pozornost!

Nataša Kramar

natasa.kramar@varenssem.si

Projekt SKUPAJ – gradniki zdravja!

je na podlagi Javnega razpisa za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2015 in 2016 finančno podprl Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.